

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Peccatorum distinctio specifica & numerica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

aut specialis inobedientia; ratione proximi & moralis peccati incidendi in mortale; ratione conscientia erronea aut scandalosa, aut per additionem materiae, quatenus peccatum quod ratione parvitaris materiae esset tantummodo veniale, in mortale addita majori quantitate. Item peccatum veniale in mortale, quando ultimum veniale continuatur cum materia precedentium, & materiam notabilem complet; propter illud junium peccat, qui saepius exiguum quid eodem tempore comedit, si ea quae degustantur, efficiant materiam notabilem. *Ibid. punct. 5. n. 2. 3. 6. 17 & seq.*

26. Idem numero peccatum veniale, manens idem in genere motus, non potest fieri mortale, neque è contra. *Ibid. n. 21*

27. Contemptus in materia levi, est peccatum veniale, quando non est contemptus formalis Dei, aut legislatoris ut sic. Contemptus formalis explicandus est in confessione, quia novam specie malitiam actui superaddit, *ib. n. 15. & 16.*

Distinctio specifica & numerica peccatorum.

28. Peccata non sunt inter se connexa, neque paria, ut patet. *Via quaest. 4. punct. 1. num. 1. & 4.*

Peccatum consideratum secundum rationem specificam, si inferioris ordinis, non potest crescere & superare malitiam peccati superioris ordinis: sicut argentum quantumvis magna eum diligentia purgetur, numquam perveniet ad perfectionem specificam auri, cum habeant essentiam diversam. Unde autem fiat ut peccatum ita crescere possit, ut gravius & deterius fiat, contingit ex sequentibus capitibus & circumstantiis: ex majori affectu vel conatu, ex majori scientia & cognitione peccati, ex conditione personae peccantis, & in quam peccatur, ex majori damno quod infertur, ex peiori fine, cum peccatum aliqua ratione specificetur à fine, ex ratione scandalii & ruinae alterius, denique ex his circumstantiis:

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

29. Adverte ut circumstantia novam addat actui malitiam, aliquando debere expresse intendi, aliquando non. Debet intendi quando substantia actus peccati, cui circumstantia communicat malitiam, non potest subsistere, nisi circumstantia intendatur: quando vero substantia actus subsistere potest circum-

circumstantia expresse non intenta, non est necesse circumstantiam intendere, sed peculiaris malitia contrahitur, quam circumstantia non intendatur. Ex quo sequitur habentem congressum cum alterius uxore committere adulterium quamvis rejiciat circumstantiam *aliena uxoris*. Surripens quoque rem sacram, sacrilegium committit, etiamsi expresse non intendat inferre injuriam rei sacrae. *Ibid. num. 5 & seq.*

30. Non sunt tot numero peccata, quot sunt objecta circa quae unus & idem actus eodem tempore versatur, sicut modi objecta sunt ejusdem rationis quae vicem unius gerunt, sed tot sunt peccata, quot sunt actus voluntatis moraliter interrupti, ideo explicandi sunt confessione. Actus autem voluntatis tunc interruptitur, quoties nec formaliter nec virtualiter durat: unde habens animum furandi, & interjecta aliqua mora furatur, duplex peccatum committit. Item sunt plura peccata, quando plures actus successivè versantur circa plura objecta distincta. *Ibid. punct. 2. num. 1 & seq.*

31. Actiones ex externa moraliter conjunctae cum actu interno voluntatis non constituunt novum peccatum, nisi isti actus propriam habeant malitiam ab actu interno distinctam. *Ibid. n. 8.*

32. Repetens eodem impetu irae multa convicia, blasphemias, &c. unum tantum peccatum committit; quia prior voluntas perseverat, & prius peccatum videtur moraliter continuari cum subsequenter, ita ut omnes illi actus unam iram vel pugnam integre videantur. *Ibid. num. 11.*

33. Regula ad cognoscendam distinctionem numericam peccatorum, sic haec:

34. Peccata numero distinguuntur per multiplicationem objectorum, circa quae actus successivè versantur, non vero ex multitudine objectorum, circa quae unus & idem actus eodem tempore versatur: deinde per multiplicatam actuum voluntatis moraliter interruptorum; quamquam etiam aliunde peccata numero distingui possunt, videlicet ex circumstantiis & finibus. *Ibid. num. 14.*

35. Qui alium inducit ad peccatum, intendens ipsius nocuum spirituale, peccat duplici saltem peccato, scilicet peccato scandali, & eo peccato quod ab altero committitur: nam qui est causa peccati, reus est illius peccati cujus est causa: hinc qui inducit alium ad peccatum veniale, intentione ut venialiter peccet, peccat tantum venialiter. *Ibid. §. 1. num. 8 & 9.*

36. Qui alium ad peccatum inducit, seu cooperatur peccato alterius, non intendens ruinam, nec cum eo consummans peccatum, est reus illius peccati quod alter committit. Qui vero alium inducit ad peccatum, simulque cum ipso consummat peccatum, reus videtur duorum peccatorum, etiamsi non intendat ruinam proximi spiritualem; quamobrem is qui inducit alterum ad furtum, & furtum cum ipso committit, dupliciter peccat. *ibid. num. 12, 15. & 16.*

37. Quæres: quando nam dicatur aliquis cooperari peccato alterius, seu alterum ad peccatum inducere. Res: quando facit aliqua quæ de se alliciunt & inducunt ad peccatum; aut quando aliquid licet ex se indifferens facit ea intentione, ut alter peccet; aut quando absque justa & sufficiente causa facit opus indifferens quo alios credit abufuros ad peccatum. *ibid. num. 17.*

38. Non eadem causa censetur sufficiens & justa ad honestanda omnia opera indifferencia, sed major in uno quam in alio casu requiritur: & major causa requiritur in eo qui facit aliquid quo alter est abufurus contra iustitiam, quam quando non est abufurus contra iustitiam. *ibid. num. 19.*

39. Peccat qui facit vel petit aliquid ab eo, qui paratus erat ad illud faciendum seu ad peccandum, etiamsi faciat vel petat aliquid opus indifferens, modo non faciat vel præstet tale opus ex justa & rationabili causa. *ibid. num. 21.*

40. Excusari possunt à mortali locantes domos meretricibus, usurariis etiam publicis, non tamen alienigenis, & præcisa prohibitione; hi enim locando ad habitandum utuntur jure suo. Item famuli comitantes herum ad meretricandum; exculantur à peccato, si periculum sit gravis damni desistendo: nam comitari simpliciter censetur actio honesta; secus dicendum de vendentibus vinum absque justa causa iis quos probabiliter credunt lapsuros in ebrietatem, hi enim mortaliter peccant. *ibid. num. 22, 23, 26. & 32.*

41. Excusatur vir habens suspensionem de uxoris adultério, & testes idoneos assumens, ut eam deprehensam convincant de crimine adulterii. At non potest uxor de consensu mariti ficto amasio consensum præbere, ut amasio comprehensus percutiatur; hæc enim actio intrinsecè est mala, & censetur inductio & cooperatio ad peccatum amasii. *ibid. num. 33. & 34.*

42. Non peccat mortaliter qui facit aliquid opus indifferens:

differens, quo alter jam paratus abutetur ad peccatum, sed illud opus indifferens alter faceret, si ipse non faceret, secus si faciat opus intrinsecè malum, aut si tale opus licet indifferens censeatur proxima peccati causa. Ex quibus colligitur, excusari caupones, &c parentes cœnam aut jentaculum nolenti jejunare, si nolens jejunare inveniret alios cibos; aut si dubitent, an qui non vult jejunare, teneatur ad jejunium. *35. & 37.*

43. Consulens minus malum parato facere majus, non peccat; secus si consulat majus parato facere minus. *ib. n. 30.*

44. Faciens aliquid malum coram aliis quos probabiliter credit non peccaturos occasione pravi sui operis, non peccat mortaliter peccato generali scandali; consequenter non tenetur ad hanc circumstantiam in confessione detegendam. *ibid. num. 43.*

45. Peccata distinguuntur specie per ordinem ad diversa specie perfectiones, non verò per ordinem ad diversa præcepta, quibus aliquid præcipitur vel prohibetur ex eodem motivo; secus dicendum est si peccata prohibita sint pluribus præceptis ex diverso motivo conditis; tunc enim peccata sunt specie diversa: propterea initiatus sacris ordinibus duplex peccatum committit, si consentiat in actum venereum: & Fr. Minor non jejunans die Veneris in quem incidit vigilia ex præcepto colenda, duplex committit peccatum, videlicet contra votum, & contra Ecclesiæ præceptum, quæ sunt duo diversa motiva; secus dicendum de eo qui omitteret Missam die Dominico, in quem incidit festum alicujus Sancti, v. g. Apolloli, is enim non committit duo peccata, sicut neque possidens plura beneficia, si divinum officium prætermittat: cum hæc obligatio imposita sit ex eodem motivo religionis, ut beneficiarius rebus sacris vacet. *ibid. punct. 3. n. 1. & seq. Item*

46. Faciens aliquid prohibitum duplici præcepto, simplici scilicet, & alio habente adjunctam excommunicationem, committit unum tantum peccatum, modo præcepta lata sint ex eodem motivo, *ibid. num. 14.*

An peccatum omissionis differat specie à peccato omissionis.

47. Peccatum omissionis differt specie à peccato commissionis, non solum si hæc duo peccata materialiter considerentur, verum etiam formaliter secundum inordinationem